

Dokument nr. 15:14.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 125 - 136.

16. - 25. mars 1998.

Innhold

Spørsmål	Side
125. Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. innføringen av fargefjernsyn i Norge, besvart av kulturministeren	3
126. Fra stortingsrepresentant Sylvia Brustad, vedr. likeverdig tilbud i eldreomsorgen, besvart av kommunal- og regionalministeren	4
127. Fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland, vedr. innsyn i GIEKs virksomhet, besvart av nærings- og handelsministeren	4
128. Fra stortingsrepresentant Kjell Opseth, vedr. matproduksjon, besvart av landbruksministeren	5
129. Fra stortingsrepresentant Torny Pedersen, vedr. opprettholdelse av snøscooterløype i Sulithjelmafjellene, besvart av kommunal- og regionalministeren	7
130. Fra stortingsrepresentant Rolf Reikvam, vedr. konkurransepoeng i skolen, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	8
131. Fra stortingsrepresentant Ågot Valle, vedr. Arumugam Tharmaratnam og innreise til Canada, besvart av utenriksministeren	9
132. Fra stortingsrepresentant Gunnar Kvasheim, vedr. førerprøver ved Nærbø trafikkstasjon, besvart av samferdselsministeren	10
133. Fra stortingsrepresentant Inge Lønning, vedr. evaluering av hele Reform 94, besvart av Kirke-, utdannings- og forskningsministeren	11
134. Fra stortingsrepresentant Signe Øye, vedr. rettigheter som bedriftseier, besvart av arbeids- og administrasjonsministeren	12
135. Fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim, vedr. utskiftingsløype til eldre båter, besvart av fiskeriministeren	13
136. Fra stortingsrepresentant Sylvia Brustad, vedr. bostøtte, besvart av kommunal- og regionalministeren	14

Dokument nr. 15:14.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 125.

Innlevert 16. mars 1998 av stortingsrepresentant Sverre Myrli.

Besvart 24. mars 1998 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«Hva var bakgrunnen for og hvordan skjedde innføringen av fargefjernsyn i Norge? Er det riktig at fargefjernsyn i utgangspunktet bare var en prøveordning og at prøveordningen formelt aldri er blitt opphevet slik at fargefjernsyn aldri formelt er blitt vedtatt innført?»

Svar:

Spørsmålet om innføring av fargefjernsyn i Norge ble tatt opp i St.prp. nr. 170 (1970-71) Om prøvesendinger med fargefjernsyn. I proposisjonen foreslo Kirke- og undervisningsdepartementet at det skulle settes i gang systematiske prøvesendinger med fargefjernsyn fra årsskiftet 1971-72 med sikte på å sette i gang regulære sendinger tre år senere.

Da saken ble debattert i Stortinget 10. desember 1971, jf. Innst. S. nr. 33 (1971-72), ble følgende forslag vedtatt med 94 mot 34 stemmer:

”Norsk rikskringkasting kan setje i gang systematiske prøvsendingar for fargefjernsyn frå årsskiftet 1971/72 med sikte på igangsetjing av regulære sendingar om 3 år”, jf. Tidende S. (1971-72), s. 1711.

På bakgrunn av gjennomgang av relevante dokumenter i ettertid kan jeg ikke se at Stortinget senere fattet vedtak om fargefjernsyn som permanent ordning. Jeg anser på den annen side ikke dette som nødvendig, jf. at Stortingets vedtak 10. desember 1971 så entydig legger opp til at fargefjernsyn skal innføres som en regulær ordning tre år etter at forsøkene ble satt i gang ved årsskiftet 1971/72.

Spørsmål nr. 126.

Innlevert 17. mars 1998 av stortingsrepresentant **Sylvia Brustad.**

Besvart 25. mars 1998 av kommunal- og regionalminister **Ragnhild Queseth Haarstad.**

Spørsmål:

«Kommunal og regionalministeren har kommet med signaler om at det ikke gjør så mye om det blir en «tregere» utbygging av eldreomsorgen enn det som ble vedtatt i Stortinget. Dette forklares med presset i bygg- og anleggsbransjen og mangel på personell. Betyr det at Regjeringen har endret tempo-plan for utbygging av eldreomsorgen? Hvilke kommuner bør eventuelt vente med utbyggingen, og når vil de få beskjed om dette. Hvordan vil Regjeringen så sikre et likeverdig tilbud i eldreomsorgen?»

Svar:

Målene som er satt for utbygging innen eldreomsorgen, og som er vedtatt av et bredt flertall i Stortinget, ligger fast. Regjeringen har ingen intensjoner om å endre hverken målene for satsingen eller tempoet i gjennomføringen.

Det er samtidig en kjensgjerning at det nå er et visst prispress i bygg- og anleggsbransjen i enkelte kommuner, og at kostnadene knyttet til bygging av

omsorgsboliger og sykehjemsplasser derfor kan bli høye. Kommunenes planer tyder ikke på at dette er et problem så langt, snarere tvert i mot. Men kommuner som opplever et prispress, kan kanskje finne det hensiktsmessig å utsette enkelte byggeprosjekter. Siden det er et kommunalt ansvar å gjennomføre utbyggingen av omsorgsboliger og sykehjemsplasser, er det ikke aktuelt for Regjeringen å overprøve kommunenes vurderinger. Gjennom Husbanken og det fylkesnettverket som er etablert kan kommunene få råd og veiledning.

For å ha en viss kontroll med utviklingen av byggekostnadene er det fastsatt øvre grenser for hvor høye byggekostnader som vil bli dekket av staten, hhv 740 000 kr pr omsorgsbolig og 830 000 kr pr sykehjemsplass. Disse grensene vil bli løpende vurdert i forbindelse med budsjettoplegget i årene framover. Regjeringen vil også følge med på hvordan utbyggingen skjer i ulike deler av landet, bl a med tanke på i hvilken grad en oppnår et likeverdig tilbud i eldreomsorgen.

Spørsmål nr. 127.

Innlevert 18. mars 1998 av stortingsrepresentant **Hallgeir H. Langeland.**

Besvart 26. mars 1998 av nærings- og handelsminister **Lars Sponheim.**

Spørsmål:

«Hva vil næringsministeren gjøre for å gi offentligheten bedre innsyn i GIEKs (Garanti-Instituttet for Eksportkreditt) virksomhet?»

Begrunnelse:

Garanti-Instituttet for Eksportkreditt er helt sentral i internasjonaliseringen av norsk næringsliv. Med garantier bidrar staten ved GIEK til at norsk næringsliv går inn i andre land. GIEKs garantier er ofte avgjørende for at norske bedrifters satsing utenlands finner sted for enkelte bedrifters vedkommende. I motsetning til NORAD, som er forpliktet overfor norsk bistandspolitikk, skal GIEK forholde seg til rent forretningsmessige vurderinger. GIEK har for eksempel støttet Kværner i Three Gorges-utbyggingen i Kina. De siste årene har det skjedd økt fokus på etiske aspekter av næringslivets utenlandsgasje-

ment både fra frivillige organisasjoner, media og politiske partier. Det er næringsministeren som har ansvar for GIEKs virksomhet ettersom GIEK er underlagt NHD.

GIEK er et av statens mest sentrale statlige «verk-tøy» i internasjonaliseringen av næringslivet. Samtidig framstår GIEK som en meget lukket organisasjon i dag. GIEK fører ikke postjournaler, og leverer ikke offentlige oversikter over hva slags garantier de har innvilget. Det er også klare begrensninger i innsynet i tidligere misligholdte garantier og utestående fordringer. Selv om GIEKs sviktende offentlighet muligens er i tråd med offentlighetslovens bokstav, er det i strid med lovens intensjon.

På bakgrunn av den generelt økte interesse for etiske aspekter ved norsk næringslivs engasjement i utlandet, samt statens økende rolle som støttespiller for næringslivets utenlandssatsing finner en grunn til å ta opp spørsmålet om GIEKs åpenhet.

Svar:

Regjeringen er nå inne i slutfasen i arbeidet med Stortingsmeldingen om offentlighetsprinsippet i forvaltningen. Meldingen vil bli lagt fram etter påske. Denne vil drøfte generelle prinsipper for offentlighet i forvaltningen og avgrensninger knyttet til spesielle statlige virksomheter. Med utgangspunkt i meldingen og Stortingets behandling av denne, vil Nærings- og handelsdepartementet foreta en gjennomgang av GIEKs praktisering av offentlighetsloven.

Som forvaltningsbedrift er GIEK underlagt offentlighetsloven og forvaltningsloven. En stor del av GIEKs korrespondanse med kundebedrifter inneholder imidlertid opplysninger om forretningshemmeligheter, som etter forvaltningslovens § 13 er underlagt taushetsplikt. Etter offentlighetslovens § 5 a er slike opplysninger unntatt offentlighet. Hensynet til norsk næringslivs interesser tilsier at slike opplysninger, som kan ha konkurransemessig betydning, ikke

offentliggjøres, med mindre involverte parter gir sitt samtykke. Dette innebærer at relativt mange dokumenter knyttet til enkeltsaker i GIEK unntas offentlighet.

Det synes å være behov for å foreta visse endringer i GIEKs praktisering av offentlighetsloven i retning av økt innsyn i GIEKs virksomhet. Departementet vil derfor, innenfor rammen av de prinsipper som blir trukket opp i forbindelse med Stortingsmeldingen om offentlighetsprinsippet i forvaltningen, legge opp til økt offentlighet. Dette vil først og fremst gjelde ordninger som er knyttet til bevilgninger over statsbudsjettet.

Nøkkelen til offentlig innsyn i statlig virksomhet ligger i eksistensen av journaler og at disse føres på en forsvarlig måte. Departementet har tatt initiativ overfor GIEK, slik at instituttet nå er i ferd med å opprette en offentlig journal.

Spørsmål nr. 128.

Innlevert 18. mars 1998 av stortingsrepresentant Kjell Opseth.

Besvart 25. mars 1998 av landbruksminister Kåre Gjønnes.

Spørsmål:

«Det er ein stor skilnad mellom den pris bonden får for sin produksjon medrekna staten sine overføringar, og den pris forbrukarane må betale for maten i butikkane. Kan statsråden gjere greie for kor mykje av verdiskapinga som ligg att i dei ulike ledda innan matproduksjonen, vegen frå jord til bord?»

Svar:

Spørsmålet frå representanten Kjell Opseth dreier seg om eit viktig tema, samstundes som det er eit spørsmål det er vanskeleg å gje eit konkret svar på. I utgangspunktet er det stor skilnad frå produkt til produkt kva som er verdikjeda, og kor mange ledd det er i den. Ulike råvarer går inn i ei rad ulike produkt som gjev ulik inntening for råvarene for ulik bruk, samstundes som ulike produkt er basert på mange råvarer. I tillegg er det lite tilgjengeleg informasjon om prisar på dei ulike ledda. Mellom anna skuldast dette at same aktør i ein del tilfelle er involvert i verksemd på ulike nivå i kjeda slik at ein del av overføringane skjer innan same verksemd. Samstundes er prisar strategisk viktig informasjon for verksemdene, og dei er derfor forsiktig med å gje frå seg slik informasjon.

Det har skjedd ei vesentleg produktutvikling dei seinare åra. Det blir til dømes stadig vanlegare med

meir foredla matprodukt enn tidlegare. Dette gjeld mellom anna halvfabrikata og ferdigrettar som er tilpassa forbrukarar med mindre tid til eller kunnskap om, matlaging. Dette er altså ei overføring av ein del av matlaginga frå forbrukar til næringsmiddelindustrien. Dette medfører også at ein relativt større del av foredlingsverdien for slike produkt vil komme frå industriledet enn tilfelle vil vere for mindre foredla produkt. Dette gjer det også vanskelegare å måle utviklinga i marginane på dei ulike ledda over tid.

Spørsmålet tek opp skilnaden mellom prisen bonden får medrekna statens sine overføringar og forbrukarprisen. Ei vurdering av verdiskapinga i dei ulike ledda frå jord til bord bør ta utgangspunkt i pris ganget omsett mengde på dei ulike ledda i kjeda, og tilskotta bonden får er det i denne samanhengen mest riktig å halde utanfor.

Dersom ein skal kunne leggje fram tal for verdifordelinga mellom ulike ledd må ein gjere visse føresetnader. Det er då likevel mogleg å gjere nokre vurderingar av storleiken til marginane på dei ulike nivå i verdikjeda. I tala nedanfor er tilskott og avgifter halde utanfor.

Med basis i konsumenttala i Nasjonalrekneskapen kan ein gjere grove differanse-utrekningar som viser at verdien av produksjonen på primærleddet utgjer om lag 50 % av verdien til konsumenten. Primærproduksjonen sin del av den totale omsetningsverdien er

høgast for mjølk og mjølkeprodukt og egg, og lågast for poteter og grønnsaker.

Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) har sett på prispåslaga frå produsent til og med detaljist for nokre sentrale matvarer over tid. Undersøkinga viser at produsentane sin del av verdien i forbrukarleddet for de fleste varene ligg under 50%, hhv. i intervallet 43-61% for meierivarene, 23-65% for kjøttvarene og 35-55% for frukt og grønt. Variasjonen er stor når det gjeld kor stor del dei øvrige ledda i distribusjonskanalen har av den totale verdien. For meierivarene varierer andelen til meieria i intervallet 18-55%, grossistleddet ligg på 4-5%, mens detaljistleddet varierer mellom 7-23%. For kjøttvarene ligg slakteriandelen oftast mellom 3-6%, stykking 0-28%, foredling/grossist 2-35% og detalj 9-28%. For frukt og grønt ligg engrosandelen mellom 25-35% og andelen til detaljist ligg mellom 20-30%.

ECON, Senter for økonomisk analyse, analyserte i 1996 tollvernet for kjøtt og effektane av auka importkonkurranse. ECON gjorde i samband med dette visse vurderingar av fordelinga av foredlingsmarginane på ulike ledd i verdikjeda. Tala frå ECON er i hovudsak i samsvar med tala for SIFO, men er basert på eit mindre datagrunnlag og ein har ikkje sett på utviklinga over tid.

Samla sett synes idet ut i frå vurderingane til SIFO og ECON, og tala i Nasjonal-rekneskapen, å vere grunnlag for å seie at verdien til produsentleddet i storleik er mellom 40 og 50 % av forbrukarverdien, men at dette varierer mykje frå produkt til produkt.

Det har skjedd store strukturelle endringar i grossist- og detaljhandelen i løpet av 1990-talet. Det har vore ei sterk horisontal og vertikal integrering. Fire matvarekjeder står nå for over 98% av omsetninga på innkjøpssida, mot 46% i 1990. Kjedene har i løpet av dei seinare åra overteke mykje av kontrollen over distribusjon i detaljhandelen. Enkelte store kjeder har inngått innkjøpsavtaler med internasjonale leverandørar. Samtidig er eigendistribusjon til næringsmiddelindustrien vesentleg redusert. Dette har ført til ei forskyving av maktbalansen i distribusjonsleddet. Produsentleddet og produsentane sine samvirkeorganisasjonar har derfor truleg mindre marknadsmakt enn tidlegare, medan altså grossist og detaljistleddet har fått auka makt. Framveksten av daglegvarekjed-

ane har sannsynlegvis gjeve rasjonaliseringsgevinstar fordi auka marknadsmakt har resultert i auka press mot foredlingsindustrien og primærproduksjonen, og lågare innkjøpsprisar. Det er imidlertid lite kunnskap om verknadene av marknadsmakta på priser og lønnsmda i andre ledd i produksjons- og omsetningskjeda.

Det har vore ein realprisnedgang på produsentprisen dei siste åra. Spørsmålet om denne prisnedgangen også har medført lågare detaljprisar har vore diskutert i mange samanhengar. Utrekningane i undersøkinga til SIFO viser at både bruttomargar og detaljprisar endra seg. Den relative fordelinga av andelane har også endra seg. Andelen til produsent har gått noko ned for meierivarer og kjøttvarer, spesielt mot slutten av perioden. Stort sett har delen til detaljist også vorte noko mindre. Dette medfører at for mange av varene har nokre av delane til ledda i mellom auka.

Konkurransen i etableringsfasen til kjedene er nå etter alt å dømme i ferd med å bli avløyst av ein «haustings-» og konsolideringsfase. Det er såleis teikn til redusert konkurranse, kundebindande ordningar og veksande eigarinntekter. Norsk Institutt for Landbruksøkonomiskforskning har søkt å kartleggje utviklinga i struktur og lønnsemd i daglegvarebransjen i perioden 1990-97. Resultata viser at både butikkane og paraplykjedene har god inntening på verksemda, og at innteninga er aukande i perioden (NILF-rapport 1997:2 Struktur og lønnsomhet i dagligvarebransjen).

Marknadene for matvarer er svært samansette og i stadig endring. Eg legg stor vekt på at primærprodusentane får ein rimeleg del av den samla verdiskaping i næringsmiddelsektoren, og dette vil vere avgjerande for å sikre ei rimeleg inntektsutvikling for bøndene. Det er viktig å sikre ein rimeleg balanse i konkurransen mellom ulike ledd og mellom ulike aktørar på kvart ledd. Verksemda i omsetningsledda blir regulert gjennom generelle konkurransepolitiske verkemiddel som hovudsakleg er heimla i Konkurranseloven. Regjeringa vil derfor kontinuerleg søkje å kartleggje og overvake utviklinga i denne sektoren. Regjeringa vil aktivt sjå på korleis ein kan bruke ulike politiske verkemiddel for å nå dei ulike målsetjingane ein har for denne sektoren.

Spørsmål nr. 129.

Innlevert 19. mars 1998 av stortingsrepresentant Torny Pedersen.

Besvart 25. mars 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Vil ministeren medvirke/sørge for en tilrettelegging slik at det kan opprettes en snøscooterløype i Sulitjelmafjellene som vil være med å sikre en næringsutvikling på turistsiden? Er det innført nye rutiner i saksbehandlingen hos fylkesmannen? Er denne negative holdningen fra forvaltningen i tråd med sentrums-regjeringens satsning på distriktpolitikk?»

Begrunnelse:

I en region med ca. 5% arbeidsledighet, der man jobber intenst for å skape arbeidsplasser, for igjen å demme opp for fraflyttingen, mener jeg denne saken tilhører Kommunal- og regionalministeren, mere enn Miljøvernministeren, derfor denne henvendelsen.

Som det går fram av vedlagte dokumenter søkte Sulitjelma Hotell til Fauske kommune om tillatelse til å foreta en visningstur med snøscooter i forbindelse med NORTRAS salgskonferanse som skal avholdes i Bodø i tidsrommet 19-23. april 1998.

Søknaden ble behandlet i Fauske formannskap, sak 63/98, den 16. mars 1998.

Fylkesmannen har i brev av 13. mars 1998 til Fauske kommune «advart» kommunen og ordføreren mot å gjøre et positivt vedtak.

Fauske Kommune jobber for tiden med et vinterturismeprosjekt for Sulitjelma, forankret gjennom kommunens strategiske næringsplan, således ville denne NORTRA-turen bidra til gratis markedsføring av Sulitjelma som reise- og turistmål.

Svar:

Den konkrete foranledningen til brev er etter det jeg forstår søknaden om visningstur på snøscooter

for spesielle gjester i forbindelse med Nortras workshop i Bodø 19.-23.april i år.

Jeg har fått opplyst at Fauske kommune nå har løst dette problemet ved at arrangøren vil begrense seg til bruk av den allerede etablerte isfiskeløypen med vekt på å presentere isfiske som ett av reiselivsproduktene. Det stilles også et spørsmål ved rutinene i saksbehandlingen hos fylkesmannen. Det er ikke innført nye rutiner, men unntaksvis blir miljøvernvedelingen i fylket konfrontert med tolkninger av regelverk i forkant av en politisk beslutning. Dette er etter mine opplysninger bakgrunnen for fylkesmannens brev til kommunen.

Mitt departement er engasjert sammen med flere departementer, SND, fylkeskommunene og Nortra i utviklingen av nye reiselivsprodukter. Bruk av snøscooter i utmark er et område der næringsinteresser og miljøinteresser lett kommer i konflikt. Unødvendig bruk av snøscooter kan ødelegge for naturopplevelser som også betyr mye for reiselivsnæringen og for den allmenne bruk av naturområdene. Fra flere hold arbeides det med forslag til løsninger som kan ivareta de kryssende interessene på en akseptabel måte, bl.a. som en del av oppfølgingen av «Næringsstrategiene for Nord-Norge». Det er for tidlig å si hva de konkrete resultatene vil bli.

Miljøverndepartementet har det overordnede ansvar for håndhevelsen av regler og forskrifter om ferdsel i utmark. Jeg har derfor kontaktet Miljøverndepartementet og oversendt saken og kopi av mitt svar til orientering.

Spørsmål nr. 130.

Innlevert 20. mars 1998 av stortingsrepresentant Rolf Reikvam.

Besvart 27. mars 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å gi konkurransepoeng for elever i den videregående skole som fullfører ett års utvekslingsprogram?»

Begrunnelse:

I Innst. S. nr. 91 (1996-97), Om folkehøgskoler og utdanningssamfunnet, vedtok Stortinget at det for elever som har studiekompetanse skulle gis tre konkurransepoeng i tillegg til alderspoengene for et folkehøgskoleår på 33 uker. Begrunnelsen for dette var bl.a. at folkehøgskolen skal formidle «folkelig danning, vekke interesse for arbeid og engasjement og stimulere til ansvarskjensle og sjølvstendigjering». Videre uttalte flertallet i komiteen at folkehøgskolen som internatordning vil gi studentene både faglig, personlig og sosial læring og at dette er med på å gi den enkelte elev en god forberedelse for videre utvikling.

Det kan finnes mange paralleller mellom det å gå på folkehøgskole og det å være utvekslingsstudent i utlandet. Som utvekslingsstudent lærer man både språk og man lærer å forholde seg til andre kulturer, fremmede mennesker og skolesystemer. Dette er svært viktige elementer i forberedelsen for videre utvikling.

Svar:

Med henvisning til at søkere med ett år på folkehøgskole vil få tilleggspoeng ved søknad om opptak til høyere utdanning fra og med opptak til studieåret

1998/99, stilles det spørsmål om hvorvidt statsråden vil vurdere å gi tilleggspoeng også for elever i den videregående skole som fullfører ett års utvekslingsprogram. Det vises til at det finnes mange paralleller mellom det å gå på folkehøgskole og det å være utvekslingsstudent i utlandet.

I rundskriv F-70-96 om videregående opplæring - godkjenning av utenlandsk utdanning - utskrivning av dokumentasjon på grunnlag av godkjent utenlandsk utdanning er det gjort rede for regler for godskriving av utenlandsk utdanning i norsk videregående opplæring. Det går frem av rundskrivet at utenlandsk utdanning på nivå med grunnkurs og VK I kan erstatte ett år i norsk videregående skole, og at fag tatt i utenlandsk videregående utdanning kan gi fritak for fag i norsk videregående skole.

Det ville etter min mening ikke være rimelig om utenlandsk utdanning både skulle gi grunnlag for å erstatte hele årskurs eller fritak for enkeltfag og gi tilleggspoeng. Ett år på folkehøgskole kan verken erstatte årskurs eller gi fritak for fag.

Jeg viser også til at det i begrunnelsen for vedtaket om å gi tilleggspoeng for ett år på folkehøgskole heter i merknadene til Innst. S. nr. 91 (1996-97):

Tildeling av poeng til folkehøgskoleutdanning bør etter fleirtallet si mening ikkje føre til ei gjenopning av ei generell ordning med tilleggspoeng for ei rad utdanningar.

På bakgrunn av ovenstående ser jeg det ikke som aktuelt å gi tilleggspoeng for søkere som har gjennomført ett år som utvekslingsstudent i den videregående skole.

Spørsmål nr. 131.

Innlevert 23. mars 1998 av stortingsrepresentant Ågot Valle.

Besvart 27. mars 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Den 28. Oktober 1997 ble den norske statsborgeren Arumugam Tharmaratnam nektet innreise til Canada. Tharmaratnams advokat henvendte seg senere til Utenriksdepartementet for å få hjelp til å ordne innreise da Tharmaratnam både har venner og slektninger i landet. UD har avvist å gi noen form for bistand. Hva er årsaken til at UD ikke vil ta opp saken med kanadiske myndigheter for å få en forklaring på at innreise nektes, og er det vanlig praksis at UD ikke bistår norske borgere som nektes innreise til et land når årsaken for at innreisetillatelse ikke gis er svært uklart?»

Begrunnelse:

Et menneskes rett og anledning til å bevege seg i størst mulig grad av frihet mellom land er et gode som Regjeringen ved flere anledninger har understreket. Det skulle i denne sammenheng være nok å vise til Regjeringens ønske om å tiltre EUs Schengen-samarbeid, samt de gode erfaringer man har med passfriheten i Norden. At en norsk statsborger blir nektet innreise til et land som Norge har de beste forbindelser med og som sågar er en nær alliert burde vies større oppmerksomhet av Utenriksdepartementet enn det som er gjort i dette tilfellet. Det er svært sjeldent at nordmenn uten noen nærmere begrunnelse nektes innreise til Canada. I dette tilfellet er det dessverre mye som tyder på at Arumugam Tharmaratnams eksotiske navn og noe unordiske utseende har vært avgjørende for kanadiske myndigheters innreisenektelse. Hvis det er tilfellet er dette en meget alvorlig sak. Opplysninger i Arbeiderbladet 16. mars

1998 tyder på at norske myndigheter ved tidligere anledninger har reagert overfor land som ikke har gitt innreise tillatelse til norske statsborgere. Det ville derfor være interessant å få vite om slik bistand tidligere er gitt, hvilken form slik bistand da hadde, og hvorfor bistand ikke er blitt gitt i denne saken.

Svar:

Intet lands borger har en absolutt rett til innreise i et annet land. Det er et grunnleggende prinsipp at enhver suveren stat har en uinnskrenket rett til å ta stilling til hvem som skal gis innreise til territoriet, og har følgelig en suveren rett til å vedta og håndheve sitt eget immigrasjonsregelverk. På denne bakgrunn er UD tilbakeholdende med å kontakte fremmede lands myndigheter i tilfeller der norske borgere avvises/nektes innreise, med mindre det foreligger opplysninger som tyder på uakseptabel opptrreden fra vedkommende lands immigrasjonsmyndigheter.

Resultatet av de undersøkelsene UD har foretatt i den foreliggende saken, viser at det synes å være betydelig uoverensstemmelse mellom opplysningene om hensikten med besøket som er oppgitt av Tharmaratnams advokat, og den fremstilling som kanadiske myndigheter gir. Personvern hensyn gjør det ikke mulig å utdype dette nærmere. Det er intet som tyder på at kanadiske myndigheter har stilt spørsmål ved ektheten av Tharmaratnams norske pass eller hans norske statsborgerskap, eller at avvisningen har tilknytning til hans tidligere statsborgerskap. Likeledes er det grunn til å tro at Arumugam Tharmaratnam ble gitt en muntlig begrunnelse for avvisningen av kanadiske immigrasjonsmyndigheter.

Spørsmål nr. 132.

Besvart 23. mars 1998 av stortingsrepresentant Gunnar Kvasheim

Besvart 31. mars 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«På spørsmål fra undertegnede om såkalte doble førerprøver, svarte samferdselsministeren i brev 27.01.98 at doble førerprøver må kunne benyttes dersom det er under full frivillighet og prøvene alternativt kan tas ved et annet prøvested. Vegdirektoratet mener angivelig at slike prøver bare kan tillates om alternativ prøve kan avvikles på samme sted. Vil samferdselsministeren medvirke til at denne saken får sin endelige avklaring slik man på alle nivå lokalt i Rogaland ønsker?»

Begrunnelse:

Til tross for samferdselsministerens klare svar på mitt spørsmål om doble førerprøver ved Nærbø trafikkstasjon, har saken ikke fått sin avklaring. Det skyldes angivelig at Vegdirektoratet mener at dersom doble prøver skal kunne tillates, må det finnes et alternativ på samme prøvested.

Dette er i tilfelle en annen holdning enn den samferdselsministeren ga uttrykk for. Lokalt er man meget tilfreds med det opplegg som brukes ved Nærbø trafikkstasjon. De aller fleste nytter ordningen med doble prøver, mens de som ikke ønsker den løsningen, kan reise til Eigersund og Sandnes. Det framstår som meningsløst at dersom ikke både enkle og doble prøver kan gjennomføres på Nærbø, så må stasjonen nedlegges og alle bli tvunget til å reise til Eigersund eller Sandnes.

Svar:

I spørretimen 17. desember 1997 stilte stortingsrepresentant Jan Simonsen spørsmål ved bruken av såkalt dobbel førerprøve ved Nærbø trafikkstasjon. I mitt svar uttalte jeg at Vegdirektoratet ville gi veg-

kontoret i Rogaland beskjed om at Nærbø trafikkstasjon ikke kan kreve at kandidater som fremstiller seg til praktisk førerprøve i klasse B skal være med på en dobbelt prøve. Direktoratets begrunnelse var at en slik prøveordning ikke i tilstrekkelig grad kan sies å ivareta publikums frihet i forhold til en offentlig instans og at den enkelte kandidat bør ha krav på full individuell behandling.

Innledningsvis i mitt svar av 27. januar 1998 til ditt forrige spørsmål i saken, ga jeg uttrykk for at jeg ikke ser det som naturlig at Samferdselsdepartementet skal ha noen aktiv rolle i de vurderinger som gjøres av Vegdirektoratet og vegkontor i denne særskilte saken, eller generelt i forhold til bruken av såkalte doble førerprøver. Jeg viste videre til at Vegdirektoratet og vegkontoret skal vurdere om Nærbø er et godt nok prøvested for avholdelse av vanlige enkle prøver og at det er vegkontoret som må ta beslutningen om Nærbø som prøvested.

Jeg er kjent med at vegkontoret på oppdrag fra Vegdirektoratet nå foretar en vurdering av Nærbø som prøvested for klasse B, og at Vegdirektoratet har oversendt en generell vurdering til vegkontoret. Vegdirektoratet har tidligere ment at dersom det skulle oppnås full frivillighet for kandidatene burde det tilbys begge prøvetypene (enkle og doble) på samme sted. Dersom Nærbø eventuelt ikke skulle bli godkjent for enkle prøver, ville konsekvensen av et slikt krav kunne bli at all førerprøvevirksomhet på stasjonen ble nedlagt.

Til din orientering er jeg nå imidlertid gjort kjent med at Vegdirektoratet etter nærmere avklaring med vegkontoret, vil fravike kravet om at stasjonen må tilby også enkle prøver. Derfor kan en ordning med frivillige doble prøver videreføres.

Spørsmål nr. 133.

Besvart 24. mars 1998 av stortingsrepresentant Inge Lønning

Besvart 1. april 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Kan statsråden bekrefte at det nye faget «Økonomi og informasjonsbehandling» i Grunnkurs for allmenne, økonomiske og administrative fag vil bli underkastet en grundig vurdering i forbindelse med den varslede evaluering av hele Reform 94, og vil statsråden sørge for at vurderingen gjelder både faglig innhold og utforming av eksamensoppgaver?»

Begrunnelse:

Da Reform 94 skulle utformes var det betydelig uenighet og usikkerhet omkring utformningen av det nye faget «Økonomi og informasjonsbehandling» i Grunnkurs for allmenne, økonomiske og administrative fag. Usikkerheten og uroen er ikke blitt borte i tiden som er gått - noe som også har gitt seg utslag i redusert søkning til økonomiske og administrative fag i de videregående kurs. I tillegg er det fremkommet kritikk både av det faglige innhold i faget, og av utformningen av eksamensoppgaver, kfr. bl.a. innlegg av lektor Helge Strupstad i Skolefokus nr. 6/98.

Denne kritikken er så fundamental at det er nødvendig å sikre seg at alle sider av saken blir underkastet en grundig vurdering. Jeg har derfor funnet det nødvendig å ta opp vedlagte spørsmål til skriftlig besvarelse.

Svar:

Når det gjelder spørsmålet om faget økonomi og informasjonsbehandling vil bli vurdert i forbindelse med evalueringen av Reform 94, kan jeg opplyse at evalueringen i første rekke vil ta utgangspunkt i Stortingsmelding 33 og behandlingen av denne, og vurdere i hvilken grad målene i denne meldingen er nådd. I tillegg er det slik at læreplanene - på bakgrunn av innspill og kommentarer fra fagmiljøer eller andre berørte parter - er gjenstand for en løpende vurdering.

Det er riktig som representanten Lønning påpeker at det da læreplanen ble utarbeidet, var ulike syn på hvilke mål og hovedmomenter som burde vektlegges. Det var mange og ulike hensyn og interesser som skulle ivaretas, og som førte til at læreplanen fikk det innhold den har nå.

Jeg er kjent med at det fra ulike hold har kommet innvendinger mot læreplanen. Men departementet har også fått tilbakemeldinger som tyder på at faget både innholds- og ferdighetsmessig er til personlig nytte og setter elevene bedre i stand til å møte et komplisert arbeidsliv.

Med bakgrunn i gjennomføringen av Reform 97

og nye lærerplaner som er fastsatt for ungdomstrinnet, vil departementet vurdere om det er behov for endringer i læreplaner i videregående opplæring. I denne sammenheng vil også læreplanen i faget økonomi og informasjonsbehandling bli vurdert.

Fra fagmiljøene har det vært et sterkt ønske om å få tilbake et grunnkurs i handel og kontorfag. Dette vil bli vurdert i forbindelse med evalueringen, uten at det på nåværende tidspunkt er trukket en slik konklusjon.

Selv om departementet har gjennomført etterutdanningskurs av lærerne, er det likevel et faktum at faget ved mange skoler fortsatt blir delt mellom økonomi- og IT-lærere. Dette er i mange tilfeller en uheldig løsning som kan være til hinder for helhetlig pedagogisk tenkning og integrering av fagets ulike elementer. På grunn av manglende EDB-utstyr i mange skoler godkjente departementet i 1994 en overgangsperiode på fem år for innføring av obligatorisk informasjonsbehandling.

Det nedlegges et omfattende arbeid for å kvalitetssikre eksamen. Blant annet blir det gjennomført landsomfattende spørreundersøkelser om eksamen som gir nyttige tilbakemeldinger både til Eksamenssekretariatet og faglærerne. I tillegg utarbeider sensorene rapporter etter hver eksamen.

Eksamenssekretariatet foretar på denne bakgrunn fortløpende vurderinger av eksamensoppgavene sammen med oppgavenemndene. Det gjelder både oppgavens form, organisering og innhold. Eksamen i faget økonomi og informasjonsbehandling har nettopp blitt vurdert i forbindelse med forsøket «åpen bok», der alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra internt og eksternt nettverk. Rapporten avdekker problemer, både med hensyn til varierende kvalitet på opplæringen og mangel på integrering av økonomi- og informasjonsbehandlingdelen i faget.

Ut fra de erfaringer som er høstet, er departementet nå i ferd med å kartlegge og analysere behovet for etterutdanning på nytt med sikte på tiltak som kan sikre nødvendig kompetanseheving av lærerne, ikke minst med tanke på å bygge opp en helhetlig kompetanse som dekker både økonomi- og informasjonsbehandlingdelen i faget.

Jeg er av den oppfatning at sviktende rekruttering til økonomiske og administrative studieretningsfag på videregående kurs, har helt andre årsaker enn faget økonomi og informasjonsbehandling. Erfaring viser at rekrutteringen til ulike studieretningsfag varierer over tid. Det kan også være grunn til å minne om at nye studieretningsfag har kommet til eller blitt vesentlig endret i Reform 94. Dette gjelder f eks fa-

gene mediekunnskap og informasjonsteknologi. Dette har ført til at konkurransen mellom fagene har blitt skjerpert. I tillegg viser den forskningsbaserte evaluering

av Reform 94 at svært mange elever - særlig jenter - heller søker nye lærefag som f.eks. helse- og sosialfag enn butikk- og kontorfag.

Spørsmål nr. 134.

Innlevert 24. mars 1998 av stortingsrepresentant Signe Øye.

Besvart 31. mars 1998 av arbeids- og administrasjonsminister Eldbjørg Løwer.

Spørsmål:

«Er det riktig at dersom en eier av en bedrift går konkurs, og har eiet mer enn 20% av bedriften, så har vedkommende ikke noen rettigheter, hverken gjennom lønnsgarantifondet eller dagpenger fra Arbeidsmarkedsetaten, og finnes det ordninger i dag der en bedriftseier som eier hele eller deler av bedriften kan forsikre seg slik at de kan ha en garanti for ikke å stå helt å stå helt på bar bakke i en periode der de søker nytt arbeid?»

Svar:

Det er korrekt at personer som har en eierandel på minst 20 pst. i en bedrift, ikke får dekket eventuelle lønnskrav over lønnsgarantiordningen dersom bedriften går konkurs.

Lønnsgarantiordningen er en statlig garantiordning der staten på nærmere vilkår går inn og dekker arbeidstakers krav på lønn mv ved arbeidsgivers konkurs (jf. lov 14 desember 1973 nr 61 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs). Staten overtar da arbeidstakers krav mot arbeidsgiver og melder dette i arbeidsgivers konkursbo.

Lønnskrav dekkes over lønnsgarantiordningen i den utstrekning kravene har fortrinnsrett etter kapittel 9 i lov 8 juni 1984 nr 59 om fordringshavernes dekningsrett, se lønnsgarantiloven § 1 tredje ledd. Etter dekningsloven § 9-3 første ledd nr 1 er visse per-

songrupper unntatt fra fortrinnsretten. Unntaket gjelder blant annet arbeidstaker som alene eller sammen med nærstående har en eierandel på minst 20 pst. Av lovforarbeidene fremgår at bakgrunnen for regelen er at slike arbeidstakere normalt antas å ha en slik interesse og innflytelse i selskapet at disse personers lønnskrav ikke bør være fortrinnsberettiget på bekostning av øvrige kreditorer.

Når det gjelder rett til dagpenger under arbeidsløshet, er et av hovedvilkårene at medlemmet har hatt utbetalt en arbeidsinntekt på minst 1,25 G (pt 53 125 kr) i løpet av foregående kalenderår eller på minst 1 G (pt 42 500 kr) i gjennomsnitt over siste tre foregående kalenderår, jf. folketrygdloven § 4-4. Dette betyr at eiere som får sin inntekt fra virksomheter organisert som et ansvarlig selskap, ikke har rett til dagpenger, mens eiere som organiserer virksomheten som et aksjeselskap, har dagpengerrettigheter på bakgrunn av arbeidsinntekten fra virksomheten. Inntekt fra selvstendig næringsvirksomhet gir likevel rett til dagpenger for personer over 64 år dersom virksomheten er opphørt og det ville være urimelig å kreve at vedkommende fortsatte driften av virksomheten, jf. folketrygdloven § 4-17.

Jeg er ikke kjent med at det finnes forsikringsordninger som gir bedriftseiere som driver selvstendig næringsvirksomhet inntektssikring ved arbeidsledighet.

Spørsmål nr. 135.

Innlevert 24. mars 1998 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim.

Besvart 1. april 1998 av fiskeriminister Peter Angelsen.

Spørsmål:

«Flere eldre båter med alder på 40 år har fått avslag på søknad om utskiftingsløyve. Ett eksempel er båten «Havsnurp» som er bygget i 1957 har 23.03.98 fått avslag for fjerde gang på sin søknad om utskiftingsløyve. Båten «Libas» som er 4 år får utskiftingsløyve etter 1. gangs søknad. Videre får båten «Gardar» som er 8 år tildeling på 115 millioner.

Hvordan kan statsråden forsvare at retningslinjene blir praktisert på en slik måte at utskiftingsløyve blir gitt til båter bygd så sent som i 1994, mens båter på 40 - 50 år ikke får utskiftingsløyve? Vil fiskeriministeren ta denne ordning opp til revisjon?»

Svar:

Siden 1988 har Fiskeridepartementet årlig satt en øvre grense for investeringsvolumet og antall utskiftninger inne fartøygruppene torsketrål, nordsjøtrål og ringnot. Fra og med 1990 har også reketrål vært omfattet av ordningen.

Hensikten med denne ordningen har vært å hindre en oppbygging av overkapasitet i den norske fiskeflåten. På begynnelsen av 1990-tallet var situasjonen preget av lave kvoter og dårlig lønnsomhet. Økningen i kvotene og bedring i lønnsomheten de senere årene har medført at etterspørselen etter nybygg har tatt seg opp i enkelte fartøygrupper.

Fiskeridepartementet har lagt vekt på at fornyelsen av fiskeflåten skal skje jevnt, og uten at kapasiteten økes.

Innvilgelse av utskiftningsstillatelse innebærer ingen rett til å få kontraherings-tilskudd.

I 1997 var kostnadsrammen fastsatt til 700 mill. kr. Kostnadsrammen ble 8. september 1997 utvidet med 300 mill. kr. og 5. desember 1997 med ytterligere 300 mill. kr. I den siste økningen av kostnadsrammen skulle prosjekter som tok ut fartøy etter enhetskvoteordningen prioriteres.

Rammen er som kjent ikke penger som bevilges, men en ramme Fiskeridepartementet fastsetter hvert år for hvor mye som skal tillates investert pr. år i den konsesjonspliktige flåten over 34 meter største lengde når det gjelder nybygg, import og større ombygginger.

Nybygg til utskiftning av «Libas» ble innvilget i den sammenheng, på vilkår av at «Liafjell» blir tatt ut av norsk fiske for alltid etter enhetskvoteordningen for ringnot i tillegg til at «Libas» trekkes ut av konsesjonspliktig fiske på eiers hånd. «Liafjell» er bygget i 1947.

Jeg kan forøvrig opplyse at det samlet i 1997 ble

gitt utskiftningsstillatelser for 4 nybygg til utskiftning av ringnotfartøy bygget i perioden 1936 - 1951 samt utskiftningsstillatelser til 3 fartøy som skulle importeres til utskiftning av ringnotfartøy bygget i perioden 1948 til 1950.

Fiskeridirektoratet kan i 1998 gi utskiftningsstillatelser innen en total kostnadsramme på ca. 1 000 mill. kr. Rammen gjelder for konsesjonsbelagte fartøy over 34 meter, og omfatter nybygg og større ombygginger, samt import av fartøy.

Fra retningslinjene for 1998 vil jeg nevne følgende føringer for prioritering mellom søkerne:

«Halvparten av utskiftningsrammen skal tilfalle de tre nordligste fylkene, samt øvrige områder som faller innenfor de 2 høyest prioriterte områdene i det distriktpolitiske virkeområdet.

Ved prioritering mellom likestilte nybyggingssprosjekter intern i de ulike fartøygruppene skal utskiftning av de eldste fartøyene gis forrang.

Prosjekter der det ligger inne et element av enhetskvoteordningen skal holdes utenom utskiftningsrammen.»

Når det gjelder saksbehandlingsrutinene som ble fastsatt i instruksen til Fiskeridirektoratet for 1998 inneholdt disse følgende føringer :

«Fiskeridirektoratet bør søke å fordele kostnadsrammen til nybygg og større ombygginger mellom de ulike fartøygruppene etter forventet etterspørsel.

Direktoratet bør legge opp til en puljevis og samlet behandling av søknader om ervervstillatelser og konsesjoner, samt sikre en jevn fordeling av utskiftningsrammen over hele året. For øvrig skal direktoratet i ekstraordinære tilfeller, f.eks. for fartøy som importeres, havari e.l. tilstrebe en fleksibel behandlingsprosedyre som imøtekommer de spesielle behov som her måtte oppstå.»

En fleksibel behandlingsprosedyre for fartøy som importeres har vært med i de årlige retningslinjene siden 1996. Begrunnelsen for ordningen har vært kjøpers (søkers) behov for å få avgjort søknaden snarest mulig, for ikke å gå glipp av muligheten for erverv av fartøyet. Fartøyet ville ellers kunne bli solgt til andre dersom søknaden ble behandlet i en puljevis ordning sammen med søknader om nybygg.

På denne bakgrunn har søknader om import blitt behandlet fortløpende, noe som da har medført at det rent praktisk ikke har vært mulig å foreta de samme vurderinger og avveininger i forhold til for eksempel nybygg.

Denne praksisen har medført at det har vært enklere å foreta utskiftninger med brukte fartøyer enn

med nye fartøyer. Etterhvert som interessen for utskifting har økt kraftig har dette blitt en uønsket effekt av gjeldende behandlingsprosedyre.

I samsvar med denne vurderingen er da også Fiskeridirektoratet i møte 11. mars i år blitt instruert om at søknader om utskifting til fartøy som ønskes importert, skal behandles sammen med nybygg i de samlede behandlingsrundene, 4 ganger pr år. I dette ligger at disse søknadene skal undergis samme prioriteringskriterier som for nybygg.

Denne endringen i instruks vil gjøre det mulig å foreta de prioriteringer mellom nybygg og brukte fartøyer i en samlet behandlingsomgang.

De foreliggende søknader om utskifting til fartøy som skulle importeres, der prosjektene størrelsesmessig var godkjent på dette tidspunkt, har fått invilget sine søknader.

Fiskeridirektoratet foretok en første samlet behandlingsrunde for nybygg/ombygginger 24. mars 1998. Det ble besluttet å ikke tildele nybyggstillatelse til prosjekter fra Sør-Norge i denne omgang, mens det ble besluttet å gi utskiftingstillatelse til 2 prosjekter fra Nord-Norge.

«Havsnurp» er bygget i 1957, og Fiskeridirekto-

ratet har i 1998 til nå fått til behandling 18 søknader om utskifting av ringnotfartøy, hvorav 3 gjelder fartøy som er eldre enn «Havsnurp».

Jeg finner grunn til å opplyse at ingen av de prosjekter som er godkjent kapasitetsmessig har fått avslag på sine søknader i 1998. Disse, herunder «Havsnurp», vil få melding om at deres søknad ikke ble prioritert i denne behandlingsrunden og at søknadene vil bli stilt i bero til neste behandlingsrunde som vil bli gjennomført i uke 26.

Søknader om utskifting til fartøy som skal importeres og som skal behandles innenfor den årlige kostnadsramme, vil heretter få melding om at søknadene vil bli behandlet puljevis i førstkommende behandlingsrunde på lik linje med nybygg og større ombygginger. Det er således allerede foretatt nødvendig revisjon av ordningen.

Fiskeridepartementet vil imidlertid sammen med Fiskeridirektoratet foreta en gjennomgang av situasjonen etter påske når Fiskeridirektoratet har ferdigbehandlet første tildelingsrunde og har presentert Fiskeridepartementet en samlet oversikt over søknadsmassen.

Spørsmål nr. 136.

Innlevert 25. mars 1998 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad.

Besvart 1. april 1998 av kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Spørsmål:

«Jeg viser til behandlingen 5. des. 1997 der Stortinget gjorde følgende vedtak: «Stortinget ber Regjeringen fremme en ny gjennomgang av regelverket for bostøtte sett i lys av økningen i minstepensjonen på 12 000 kroner. Saken bør framlegges slik at behandlingen kan skje parallelt med behandlingen av trygdeoppgjøret.» Når vil denne saken bli fremmet?»

Svar:

Jeg viser til Deres brev datert 25.03.98, hvor det bes om et svar for når Regjeringen vil fremme en ny

gjennomgang av regelverket for bostøtten sett i lys av en økning i minstepensjonen på 12 000 kroner, jf. Budsjett-innst. S. nr. 5 (1997-98) Romertallsvedtak VIII.

Konsekvensene for bostøtten ved en økning i minstepensjonen med 12 000 kroner vil bli behandlet parallelt med trygdeoppgjøret for 1998. Dette innebærer at Regjeringen vil fremme denne saken som en del av Sttingsproposisjonen om trygdeoppgjøret, som det tas sikte på å legge fram i mai/juni 1998.

